

Yttrande från Verahill AB om betänkandet Nya regler om arv och testamente

(Regeringens betänkande av utredningen SOU 2025:91 om en
arvs- och testamentsrätt i tiden)

Innehållsförteckning

1. Introduktion av Verahill AB	
1.1 Vilka är vi?.....	3
1.2 Varför bör departementet tillvarata våra synpunkter?.....	3
2. Sammanfattning av yttrande.....	4
3. Verahills yttrande i sak	
3.1 Utvecklingen av arvs- och testamentsrätten.....	5
3.1.1 Övergripande.....	5
3.2 En arvsrätt för kusiner och andra avlägsnare släktingar.....	5
3.2.1 Övergripande.....	5
3.3 Skyddet för efterlevande sambo.....	5
3.3.1 Övergripande.....	5
3.3.2 Problematisering.....	5
3.4 Frågor om efterarvsrätt och talerätt.....	6
3.4.1 Övergripande avseende basbeloppsregeln.....	6
3.4.2 Övergripande avseende efterarvsrätten.....	6
3.5 Begränsning av laglotten i vissa fall.....	7
3.5.1 Övergripande.....	7
3.6 Arvsavstående.....	7
3.6.1 Övergripande.....	7
3.7 Ett testamentsregister i offentlig regi.....	7
3.7.1 Övergripande.....	7
3.7.2 Problematisering.....	7
3.7.3 Angående det praktiska genomförandet av uppdraget.....	8
3.8 Möjligheten att upprätta e-testamente.....	8
3.8.1 Övergripande.....	8
3.8.2 Problematisering.....	8
3.9 Krav på uppgifter om testamentsvittnen.....	9
3.9.1 Övergripande.....	9
3.10 Ökade möjligheter till nödtestamenten.....	9
3.10.1 Övergripande.....	9
3.10.2 Problematisering.....	9
3.10.3 Processuella regler och tidsfrister.....	10
4. Avslutande ord.....	11

1. Introduktion av Verahill AB

1.1 Vilka är vi?

Verahill AB (nedan Verahill) omsatte drygt 150 miljoner kronor 2025 och sysselsätter 150 medarbetare runtom i landet varav majoriteten är jurister, vilket innebär att vi är Sveriges näst största och genom tiderna mest snabbväxande juristbyrå inom familjerättens område. Vår expertis ligger inom ekonomisk familjerätt, successionsrätt och familjerättsliga tvister. Vi arbetar för samförståndslösningar med ett särskilt fokus på barnets bästa som gör oss unika i branschen. Vi arbetar även såväl praktiskt som opinionsbildande i frågor kopplade till ekonomisk jämställdhet, särskilt i relation till våld i nära relationer och bodelningar. Vårt systerbolag Klarahill samlar närmare 100 lokala begravningsbyråer runt om i landet och genom vårt nära samarbete har vi djup kunskap och lång erfarenhet av frågor inom successionsrättens område.

1.2 Varför bör departementet tillvarata våra synpunkter?

Vi har kontor på 19 platser i Sverige och finns tillgängliga genom samarbeten och partners som till exempel If, Skandia, Danske Bank m fl på ytterligare 41 orter från Kalix i norr till Trelleborg i söder. Under 2025 upprättade vi över 3 000 livsjuridiska handlingar som testamenten, framtidsfullmakter och gåvobrev och drygt 5 000 bouppteckningar och arvskiften.

Vi är övertygade om att vi genom vår samlade erfarenhet och expertis kan tillföra värde i lagstiftningsfrågor på familjerättens område generellt och välkomnar möjligheten att få vara en samtalspartner och bollplank till Regeringskansliet i dessa viktiga frågor.

2. Sammanfattning av yttrande

Verahill ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag och slutsatser. Vi betraktar dessa som nödvändiga och välkomna moderniseringar av gällande regelverk, särskilt mot bakgrund av den tekniska utvecklingen och förändrade mönster i familjebildning i samhället. Vissa förslag medför dock praktiska konsekvenser, och Verahill betonar vikten av att de föreslagna lösningarna fullt ut adresserar de följdfrågor som uppstår. Detta gäller i synnerhet de processuella och praktiska utmaningar som de nya reglerna avseende sambor aktualiserar.

Gällande inrättandet av ett frivilligt testamentsregister anser Verahill att tillräckliga motiv saknas, då behovet i stor utsträckning redan tillgodoses av befintliga marknadsaktörer, såsom jurist- och begravningsbyråer. Testamenten som upprättas och förvaras professionellt kommer i regel fram vid dödsfall. Ett offentligt register skulle dessutom ställa mycket höga krav på digital säkerhet och identitetskontroll för såväl testator som vittnen. Verahill ser dock en potentiell nytta i att ett register kan öka sannolikheten för att testamenten som förvaras i privat regi faktiskt påträffas.

Verahill tillstyrker förslaget om ett förstärkt skydd för efterlevande sambo och ser det som en rimlig anpassning till dagens samhälle, med en väl avvägd motsvarighet till reglerna för makar. Vi vill dock understryka att förslaget medför praktiska utmaningar och processuella oklarheter. Bland annat blir bouppteckningen ett kritiskt dokument för att hantera framtida efterarv. Eftersom det råder oklarhet kring hur ett samboskaps uppkomst och upphörande ska fastställas, kan praktiska problem uppstå vid beräkning av efterarvskvoter. Verahill betonar vikten av att Skatteverket administrerar samtliga relevanta handlingar och föreslår att myndigheten, utöver bouppteckningar, även bör förvara kopior av arvskifteshandlingar.

3. Verahills yttrande i sak

3.1 Utvecklingen av arvs- och testamentsrätten

3.1.1 Övergripande

I dag väljer allt fler att leva som sambor framför att ingå äktenskap, men önskar likväl uppnå en arvsrättslig ställning motsvarande den för gifta par. Verahill anser att utredningen i allt väsentligt har berört de områden som krävs för ett helhetsperspektiv och en konsekvent lagstiftning. Nedan följer våra kommentarer till utredningens förslag.

3.2 En arvsrätt för kusiner och andra avlägsnare släktingar

3.2.1 Övergripande

Verahill delar utredningens bedömning i frågan och avstyrker ett återinförande av kusiners arvsrätt. I ett avseende har Verahill dock en avvikande ståndpunkt; vi delar inte utredningens uppfattning att arvlåtare i betydande omfattning har en önskan om att Allmänna arvsfonden ska erhålla arv. Vår erfarenhet är istället att det i majoriteten av fallen snarare rör sig om en utbredd okunskap hos allmänheten rörande arvsrättens innebörd.

3.3 Skyddet för efterlevande sambo

3.3.1 Övergripande

Verahill välkomnar som utgångspunkt utredningens förslag. De bestämmelser som föreslås för sambor utgör en väl avvägd motsvarighet till nuvarande reglering i 3 kap. ärvdabalken (ÄB). Som exempel kan nämnas att 3 kap. 9 § ÄB får en motsvarande tillämpning för barn till sambor. Verahill delar även bedömningen att en motsvarighet till 3 kap. 8 § ÄB inte bör införas, då det föreliggande förslaget bygger på en testamentarisk arvsrätt snarare än en legal sådan.

3.3.2 Problematisering

Om förslaget vinner bifall kommer bouppteckningens betydelse att öka ytterligare. Enligt förslaget ska samboegendom särredovisas på ett mer genomgripande sätt än i dag, vilket är en förutsättning för en korrekt hantering av framtida efterarv. Verahill identifierar dock en betydande utmaning i det faktum att samboskap inte utgör ett civilstånd, en faktor som riskerar att komplicera efterarvsberäkningen.

Utredningen föreslår att Skatteverket, i samband med registrering av bouppteckningen efter en avliden person vars sambo ärver med fri förfoganderätt, ska göra en särskild notering om detta.¹ Verahill ställer sig dock frågande till hur denna uppgift ska aktualiseras vid den efterlevande sambons frånfälle. Enligt vår bedömning krävs en koppling till folkbokföringen

¹Se sid 182 ff SOU 2025:91 Nya regler om arv och testamente – bland annat ett testamentsregister i offentlig regi och ett stärkt skydd för efterlevande sambor

för att säkerställa att informationen framkommer vid upprättandet av den sist avlidnes bouppteckning.

Verahill välkomnar principiellt de ändringar som syftar till att harmonisera regelverket för sambor med det som gäller för makar, exempelvis avseende jämkningsregler. Vid en analys av förslagen uppstår dock flera tillämpningsfrågor. Avsaknaden av en tydlig definition av när ett samboförhållande ska anses uppstå och upphöra kan medföra svåra gränsdragningsproblem och leda till rättsosäkerhet. Det framgår inte heller av utredningen vilken instans som ska pröva huruvida ett samboförhållande faktiskt har förelegat.

För att det föreslagna skyddet för efterlevande sambor ska få avsett genomslag i praktiken vill Verahill understryka vikten av att samtliga handlingar av betydelse för efterarv administreras centralt av Skatteverket. Regeringen bör därför överväga att ge myndigheten i uppdrag att, utöver bouppteckningar, även förvara och registrera kopior av arvsförfarandehandlingar i samma ärende.

3.4 Frågor om efterarvsrätt och talerätt

3.4.1 Övergripande avseende basbeloppsregeln

Verahill tillstyrker att basbeloppsregeln bibehålls, men att den justeras så att även försäkringsbelopp och testamentariska förordnanden till förmån för den efterlevande beaktas vid beräkningen. Behovet av en sådan justering bekräftas av praktiska tillämpningsproblem i nuvarande regelverk. Vår erfarenhet från kundmöten är att allmänhetens kännedom om beloppsgränsen är låg, vilket ofta medför att dödsbodelägare överrumplas av att boets medel inte räcker för att täcka prioriterade kostnader såsom begravning och bouppteckning. Förslaget skulle således innebära en efterlängtd tydlighet för de efterlevande.

Ett kvarstående problem som inte adresseras i förslaget är att dödsboanmälan inte kan aktualiseras om det i boet finns fast egendom eller tomträtt, oaktat om egendomen saknar värde. Detta riskerar att leda till att dödsbodelägare underlåter att avveckla dödsboet. För att undvika förekomsten av oskiftade fastigheter eller tomträtter föreslår Verahill att även sådana dödsbon ska kunna regleras genom dödsboanmälan.

3.4.2 Övergripande avseende efterarvsrätten

Verahill välkomnar utredningens förslag rörande efterarvsrätten. De föreslagna justeringarna bedöms vara väl avvägda och harmonierar med rådande familjebildningsmönster, där särkullbarn blir alltmer förekommande.

3.5 Begränsning av laglotten i vissa fall

3.5.1 Övergripande

Verahill välkomnar utredningens förslag att begränsa laglotten i vissa angivna fall. Att begränsa laglotten under de förutsättningarna som anges i förslaget bedöms vara proportionerligt och väl avvägt.

3.6 Arvsavstående

3.6.1 Övergripande

Verahill delar utredningens bedömning att det inte är nödvändigt eller lämpligt att införa bestämmelser kring arvsavstående i lag.

3.7 Ett testamentsregister i offentlig regi

3.7.1 Övergripande

Verahill delar fullt ut utredningens ambition att säkerställa att testamenten i högre utsträckning kommer till kännedom vid dödsfall; det är av yttersta vikt att den avlidnes yttersta vilja respekteras. Gällande inrättandet av ett frivilligt testamentsregister anser Verahill dock att tillräckliga motiv saknas, då behovet i stor utsträckning redan tillgodoses av befintliga marknadsaktörer såsom jurist- och begravningsbyråer. Enligt vår erfarenhet är det ytterst sällsynt att handlingar som upprättats och förvaras av professionella aktörer går förlorade eller hamnar i orätta händer.

Problematiken är i grunden redan löst för de klienter som anlitar professionell hjälp och därigenom erhåller säker förvaring. I de fall privatpersoner upprättar och förvarar testamenten i egen regi, kan förslaget möjligen bidra till att fler handlingar påträffas. Verahill efterlyser dock närmare analys rörande hur systemet ska säkerställa att det är den senast upprättade versionen av testamentet som finns registrerad, för att undvika osäkerhet och rättstvister.

3.7.2 Problematisering

När testamenten och andra rättshandlingar, såsom skuldebrev, gåvobrev eller samboavtal, upprättas och förvaras i privat regi, bedömer Verahill att risken för att handlingarna inte påträffas eller hamnar i orätta händer vid dödsfall är betydande. Verahill anser dock att lösningen inte bör vara att utöka de formkrav som en enskild testator måste uppfylla för att upprätta ett giltigt testamente. Vi ser en risk för att det föreslagna registret medför tolkningssvårigheter, exempelvis i situationer där ett nytt testamente upprättats men ännu inte hunnit registreras. Utredningen beskriver att liknande system i andra rättsordningar, såsom den norska, bygger på en analog hantering där fysiska handlingar deponeras och återhämtas hos domstol. En sådan hantering är ofta obligatorisk, vilket Verahill delar utredningens uppfattning om, inte är önskvärt. Vi bedömer inte heller att ett obligatoriskt register skulle uppnå avsedd effekt.

Enligt vår erfarenhet utgör nuvarande formkrav redan en tröskel för testatorer som agerar utan professionellt biträde. Ett offentligt register skulle därtill kräva omfattande digital säkerhet och identitetskontroller av såväl testator som vittnen, vilket sannolikt skulle leda till att färre testamenten upprättas eller registreras korrekt. Att skärpa formkraven bedöms därför varken som önskvärt eller ändamålsenligt, även om det vore en förutsättning för registrets genomförande.

Vidare drar utredningen paralleller till registrering av äktenskapsförord. Verahill vill understryka att kravet på registrering av äktenskapsförord vilar på behovet av borgenärsskydd, en aspekt som enligt vår mening inte låter sig appliceras på testamenten. Slutligen noterar Verahill de potentiella fördelar utredningen anför rörande sammankoppling med motsvarande register inom EU. Även om detta underlättar för arvsberättigade att återfinna testamenten över gränserna, anser vi inte att denna fördel ensam motiverar införandet av ett frivilligt register.

3.7.3 Angående det praktiska genomförandet av uppdraget

Verahill delar utredningens bedömning att Skatteverket är en mycket lämplig myndighet för uppdraget, för det fall förslagen vinner bifall. Myndigheten innehar redan väsentliga uppdrag inom det familjerättsliga området och uppvisar därtill en hög tillgänglighet genom sina digitala tjänster. Verahill vidhåller dock ståndpunkten att behovet i dagsläget redan tillgodoses genom befintliga marknadslösningar.

Om ett uppdrag ändå tilldelas Skatteverket, bör detta utredas i ett sammanhang med övriga relevanta förslag, såsom införandet av digital inlämning av bouppteckningar. Mot bakgrund av de identifierade utmaningarna och de nya ansvarsområdena anser Verahill att uppdraget initialt bör regleras genom regleringsbrev. En mer permanent skrivning i myndighetsinstruktionen bör anstå till dess att ett tillsvidareuppdrag anses fullt motiverat.

3.8 Möjligheten att upprätta e-testamente

3.8.1 Övergripande

Verahill ställer sig positivt till utvecklingen av digitala testamenten och betraktar detta som en nödvändig anpassning till framtidens behov. Vi vill dock understryka att en sådan tjänst bör vara tillgänglig för hela marknaden att tillhandahålla och utveckla. Verahill finner inte skäl för att Skatteverket ska ges en exklusiv rätt att upprätta och administrera digitala testamenten.

3.8.2 Problematisering

Den hantering som föreslås i utredningen riskerar att få motsatt effekt; privatpersoner kan komma att välja bort att upprätta testamente då de inte önskar redogöra för sina personliga förhållanden och tillgångar inför en myndighet på det sätt som krävs för en korrekt rådgivning. Vidare ställs höga krav på Skatteverkets förmåga att garantera riktigheten i rådgivningen avseende såväl testamentets innehåll som dess formkrav. Skatteverket hanterar redan i dag en betydande mängd frågor rörande bouppteckningar och deras

registrering. Införandet av digitala testamenten skulle med hög sannolikhet innebära att myndigheten även måste tillföras resurser för att besvara komplexa frågor kring testamentens utformning. Verahill identifierar även en potentiell intressekonflikt i att Skatteverket ska agera instans för att bedöma såväl ett testamentes giltighet som dess inverkan på personkretsen i ett framtida bouppteckningsärende.

Till skillnad från det föreslagna testamentsregistret blir digitala testamenten enligt förslaget inte frivilliga att registrera. Registrering hos Skatteverket blir i praktiken obligatorisk för den som väljer en digital upprättandeform. Verahill ser visserligen nyttan med att digitala testamenten omfattas av en bevakningsfunktion, men anser att detta med fördel kan skötas av privata aktörer enligt gemensamma branschregler för säker förvaring.

3.9 Krav på uppgifter om testamentsvittnen

3.9.1 Övergripande

Verahill konstaterar att det i sig kan finnas fördelar med att formalisera kraven på testamentsvittnen. Vi tillstyrker dock utredningens bedömning att det ur ett helhetsperspektiv inte är motiverat att införa sådana skärpta krav.

3.10 Ökade möjligheter till nödtestamenten

3.10.1 Övergripande

Verahill tillstyrker lagförslaget och betraktar det som en nödvändig anpassning till ett samhälle där kommunikation i allt väsentligt sker digitalt. En person i en nödsituation skulle sannolikt i första hand använda sin mobiltelefon för att spela in en videosekvens, skicka ett meddelande eller upprätta en digital anteckning. Att underkänna en så tydlig viljeyttring enbart på formella grunder framstår som oskäligt och oförenligt med arvsrättens grundläggande princip: att respektera testators yttersta vilja.

Ett digitalt nödtestamente kan därtill besitta ett betydligt högre bevisvärde än traditionella former av nödtestamenten. Som exempel kan en videoinspelning utvisa testators sinnesnärvaro och mentala tillstånd på ett sätt som en skriftlig handling inte förmår. Vidare kan biometrisk identifiering (Face ID, fingeravtryck) och metadata (såsom tidsstämplar och GPS-koordinater) knyta handlingen till testator samt fastställa tid och plats för upprättandet. Detta minskar risken för förfalskning och tillhandahåller ett robustare underlag för domstolens bedömning än vad ett hastigt upprättat dokument eller muntliga vittnesmål, vilka kan påverkas av situationen, förmår ge.

3.10.2 Problematisering

Genom det föreliggande förslaget förskjuts den primära prövningen från formell giltighet till frågor om innehåll och intention. Kravet att det "tydligt framgår att förordnandet ger uttryck för testators yttersta vilja"² kan bli en juridisk huvudvärk. Hur ska man till exempel tolka ett SMS med texten "Du ska få allt om jag inte klarar

² A.a. s.391

mig"? Är det ett utkast, ett löfte, ett känslomässigt utbrott eller ett bindande testamente? Vidare skapas osäkerhet i fall där flera, potentiellt motstridiga, digitala meddelanden har skickats vid olika tidpunkter.

Verahill bedömer därtill att uppluckringen av formkraven riskerar att generera en ökad mängd tvister, där efterlevande åberopar digital korrespondens och anteckningar som nödtestamenten. Detta ställer i sin tur krav på ny kompetens inom rättsväsendet för att kunna värdera digital bevisning, säkerställa dess autenticitet och bedöma risken för manipulation. Sammanfattningsvis innebär förslaget att nya krav ställs på såväl juridiska ombud som de dömande instanserna.

3.10.3 Processuella regler och tidsfrister

Verahill instämmer i att förslagets uppdelning av processen i fastställelse och klander medför en logisk struktur. Genom att initialt fastställa handlingens rättsliga status som testamente kan onödiga prövningar av ogiltighetsgrunder undvikas för handlingar som i grunden saknar testamentarisk karaktär.

Samtidigt ser Verahill en risk för att förfarandet blir ineffektivt och tidskrävande. Att tvinga parter genom två separata rättsprocesser, med tillhörande instansordning och möjlighet till överklagande, medför betydande kostnadsökningar och förlängd osäkerhet för dödsbodelägarna. Av processekonomiska skäl bör det utredas om samtliga frågeställningar kan sammanföras inom ramen för en och samma talan.

Slutligen efterfrågar Verahill ett förtydligande gällande begreppet "avslutades" i relation till bouppteckningen. Om fristen knyts till tidpunkten för Skatteverkets registrering uppstår praktiska svårigheter för arvingar att bevaka sina rättigheter, särskilt om de inte själva är bouppgivare.

4. Avslutande ord

Verahill tackar härmed för möjligheten att få lämna synpunkter i remissförfarandet. Vi presenterar och fördjupar gärna våra ståndpunkter ytterligare vid ett möte med Regeringskansliet efter avslutad remiss. Vi står naturligtvis även till förfogande för att besvara eventuella följdfrågor från Justitiedepartementet med anledning av vårt yttrande.

2026-01-15

För Verahill AB,

Petra Segerdahl, VD

I framtagandet av remissyttrandet har juristerna Madeleine Åberg Ekstam, Andreas Lindgren, Elin Hultgren och Linn Berggren deltagit.

Kontaktinformation:

Verahill AB

Organisationsnummer 559019-7595

Sicklastråket 3

131 54 Nacka

Frågor kan ställas till linn.berggren@verahill.se eller telefonnummer 070-914 13 96